

En barsk skolman

Då jag gick i folkskolan i Gunnarskogs sockenstuga, kom skolinspektör Johan Henrik Bergendahl för att utöva sedvanlig inspektion, kanske vartannat år. Man visste aldrig tiden för hans ankomst. Han kom som Jehu.

När hans karjol dånade ute på skolgården, blev det dödstyst i skolsalen. Barnen bleknade, men vår lärare, Kollberg öppnade lugnt dörren. In trängde sig förbi honom en gestalt, som för oss barn var skräckinjagande. Det var en lång och tjock människa med rött skägg. Jag minns ej om håret hade samma färg. Han talade med en tordönsstämma. För honom existerade inga formaliteter. Barskt och militäriskt kommanderade han: "Innanläsning" Ovana vid ett sådant uppträdande kunde barn, som eljest var duktiga i ämnet, bli så nervösa, att de kom helt och hållet av sig. Inspektören gick av och an, och de gamla slitna golvtilljorna bågnade under hans väldiga tyngd. Stapplade någon vid läsningen, röt han vredgat, och då tog den staccarkarn förskräckt till lipen. En pojke gav han en örfil, därför att han inte kunde räkna fort nog, och en hysterisk flicka drog han i hårflätan ut ur bänken. Det var en buse till inspektör tyckte vi ungar. Då

han farit sin väg, sökte läraren lugna oss och sade: "Han är inte så farlig, som det tycks, han är nervös". Det var första gången som jag hörde det ordet uttalas, nu visste jag, vad det betydde.

Bergendahl blev sedermera rektor för folkskollärarseminariet i Karlstad. Där gjorde han sig känd som en sträng, ja tyrannisk härskare, både hos lärare och elever.

En dag mötte han på gatan musiklärare Karlsson (gemenligen kallad "Kalle"). De började samtala om någon tjänsteangelägenhet. Rektorn hettade till — "Jag tänkte" värjde sig musikläraren. — "Tänk du! Du kan inte tänka" avbröt rektorn.

En gång hade en pojke i seminariets övningsskola gjort något fuffens. Det skulle bli dalj. Rektor skulle själv sköta den exekutionen. Pojken lades programenligt med neddragna byxor huvudstupa över en bänk — "Snälla rektorn, förlåt mig, jag ska aldrig göra så mer", kved offret. — "Ja, förlåter dig det gör jag, men se stryk ska du ha", och det fick han.

Bergendahl var född i Färgelanda 1845. 1904 blev han kyrkoherde i Tanum, där han tjänstgjorde till sin död 1916.

Karl Rick. André